

Uroczysta sesja naukowa PTL w Kielcach, poświęcona pamięci Stefana Żeromskiego

(Tymczasowe doniesienie)¹

Торжественное научное заседание Польского Лесного Общества в г. Кельце,
в днях 25—26 октября 1975 г.

Solemn scientific session of the Polish Forest Society
in Kielce on October 25—26, 1975

W dniu 25 10 1975 r. odbyła się w Kielcach w gmachu Urzędu Wojewódzkiego uroczysta sesja naukowa PTL: „Stefan Żeromski — niezłomny obrońca Świętokrzyskiej Puszczy Jodłowej”. Sesja połączona została w dniu 26 10 1975 r. z konferencją terenową poświęconą roli Świętokrzyskiego Parku Narodowego w wypełnianiu funkcji naukowych, dydaktycznych, ogólnospołecznych i gospodarczych w zakresie leśnictwa. W sesji wzięło udział ponad 230 osób. Do prezydium sesji powołani zostali: prof. dr F. Krzysik — przewodniczący ZG PTL, doc. dr hab. M. Koziej — kierownik Świętokrzyskiego Zakładu Ochrony Przyrody PAN, mgr inż. T. Zieliński — przewodniczący Zarządu Oddziału Ligi Ochrony Przyrody w Kielcach, dr inż. S. Barański — przewodniczący Zarządu Oddziału PTL w Radomiu.

Otwierając sesję — prof. dr F. Krzysik serdecznie powitał przybyłych na obrady: córkę Pisarza — Monikę Żeromską; zastępcę przewodniczącego Rady Państwa — Józefa Ozgę-Michalskiego; przedstawiciela prezesa Polskiej Akademii Nauk — sekretarza naukowego V Wydziału PAN prof. dra B. Dobrzańskiego, przedstawiciela ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego — dyrektora departamentu MLiPD, dra M. Wojdę; prezesa Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody — mgra inż. W. Janiszewskiego; przedstawicieli wojewódzkich władz partyjnych i państwowych, przedstawicieli nauk leśnych i humanistycznych, organizacji społecznych i gospodarczych oraz wszystkich kolegów leśników. W dalszej części przemówienia wstępnego prof. dr F. Krzysik stwierdził, że sesja została zorganizowana w 50 rocznicę śmierci S. Żeromskiego i jednocześnie w 50-lecie wydania poematu pt. „Puszcza Jodłowa”, który będąc ostatnim utworem Wielkiego Pisarza i Myśliciela był też i to przede wszystkim głosem alarmu o ochronę przyrody ojczystej. Głęboki i żarliwy patriotyzm tego alarmu artystycznego przeorał świadomość społeczną i stał się wezwaniem do ratowania

¹ Materiały z Sesji będą opublikowane w numerze 4/1976 „Sylwana“.

Zdjęcia obu stron pamiątkowego medalu wybitego ku czci S. Żeromskiego

Fot. Antoni Różański

nie tylko samej Puszczy Jodłowej, ale również innych cennych obiektów i elementów naszego środowiska przyrodniczego. Postać S. Żeromskiego, który — wśród innych skarbów przyrody — lasy tak bardzo umiłował, rozumiał je i urodę ich opiewał, jest szczególnie bliska leśnikom, a sesja jest wyrazem hołdu i czci dla Wielkiego Pisarza, Polaka i Człowieka.

Po przemówieniu wstępnym, prof. dr B. Dobrzański złożył uczestnikom sesji w imieniu prezesa PAN najlepsze życzenia owocnych obrad nad tematem, w którym treści przyrodnicze tak ściśle wiążą się z humanistycznymi.

W imieniu ministra LiPD najlepsze życzenia przekazał uczestnikom sesji dyrektor dr M. Wojda. Zabierając głos w imieniu półtoramilionowej rzeszy członków Ligi Ochrony Przyrody — prezes ZG LOP mgr inż. W. Janiszewski podkreślił, iż S. Żeromski przyczynił się w ogromnym stopniu do utworzenia Świętokrzyskiego Parku Narodowego w takim kształcie, jaki ten park obecnie posiada. Wielki Pisarz uczył i uczy nas nadal przez swoje utwory kochać i chronić przyrodę ojczystą oraz oszczędnie i umiejętnie gospodarować dobrami naszego kraju. Prezes Janiszewski poinformował następnie, że Liga Ochrony Przyrody dla uczczenia 50 rocznicy śmierci S. Żeromskiego ufundowała pamiątkowy medal. Kielecki Oddział LOP przyznał ten medal osobom szczególnie zasłużonym dla ochrony przyrody Kielecczyzny. Podczas sesji medal wręczono córce Pisarza — Monice Żeromskiej; zastępcy przewodniczącego Rady Państwa Józefowi Ozdze-Michalskiemu; przewodniczącemu ZG PTL prof. drowi Franciszkowi Krzysikowi; redaktorowi naczelnemu „Sylwana” prof. drowi Stanisławowi Tyszkiewiczowi oraz innym zasłużonym naukowcom, działaczom, humanistom i leśnikom.

Z kolei zostały wygłoszone następujące referaty podstawowe:

1. Przyroda Gór Świętokrzyskich w twórczości literackiej Stefana Żeromskiego — doc. dr hab. Władysław Słodkowski.
2. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego w Górach Świętokrzyskich — prof. dr hab. Stefan Myszkowski.
3. Słownictwo leśne i łowieckie w dziełach Stefana Żeromskiego — dr inż. Stanisław Barański.
4. Historia tworzenia się Świętokrzyskiego Parku Narodowego z uwzględnieniem pionierskiej działalności Stefana Żeromskiego na rzecz ochrony Puszczy Jodłowej — prof. dr hab. Tadeusz Szczęsny.
5. Leśnictwo Kielecczyzny w XXX-leciu Polski Ludowej — mgr inż. Antoni Kielar.

Należy podkreślić, że na sesji przemówienie wygłosił również zastępca przewodniczącego Rady Państwa J. Ozga-Michalski. Mówca nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi, a w szczególności do referatu prof. Myszkowskiego stwierdził m. in., że w obecnym rozwoju świata, dla zapewnienia równowagi w środowisku przyrodniczym jest konieczne, aby politycy posiadali również mądrość ekologiczną, a naukowcy mądrość polityczną. Rozwijając dziś w naszym kraju tak intensywnie przemysł, zaciągamy długi wobec przyrody — przemysł bowiem żywi się przyrodą. Zaciągane długi są długo- albo krótkotermi-

nowe. Obecnie kraj nasz znajduje się jeszcze w sytuacji, w której spłata długów wobec przyrody nie musi być wysoka. Jednakże odkładanie tych spłat, niedocenywanie ich może nas kosztować niepomrotnie więcej. Omawiany na sesji program racjonalnego współżycia człowieka z przyrodą staje się programem pierwszoplanowym, społecznie rewolucyjnym jak niegdyś program „reformy rolnej”, czy „oświaty dla ludu”. Rozwijając ten program w regionie świętokrzyskim powinniśmy należycie docenić niepowtarzalną przyrodniczą i humanistyczną wartość tej krainy dla naszego bytu narodowego i państwowego. Trzeba nam pamiętać, że ważna jest budowana w tym regionie elektrownia „Kozienice”, ale o wiele ważniejsze jest zrodzone na tej ziemi słowo M. Reja i J. Kochanowskiego, które nauczyło nas mówić i odczuwać. Ziemia Świętokrzyska jest najstarszym i ciągle żywym zagłębieniem polskiego słowa, od Kazań Świętokrzyskich do Puszczy Jodłowej i dni dzisiejszych. Toteż chroniąc przyrodę świętokrzyską, z której to słowo czerpie soki żywotne, chronimy tym samym duszę regionu, chronimy żywą więź rzeczy, z której rozwija się rzeczywistość słowa. Dotyczy to zresztą w odpowiednich wymiarach i zakresie również innych regionów naszego kraju. J. Ozga-Michalski podkreślił dalej, że stoimy obecnie wobec potrzeby kształtowania u ludzi pracy humanistycznej wyobraźni, sumienia i wrażliwości na piękno krajobrazu. Skuteczna realizacja tego zadania pozwoli obecnym i przyszłym pokoleniom umiejętnie i z pożytkiem korzystać z drobrodzieństw cywilizacji i przyrody.

Prof. dr F. Krzysik, dziękując zast. przewodniczącego Rady Państwa za wypowiedź, zapewnił jednocześnie, że PTL będzie rozwijać w swej działalności nakreślone kierunki działania.

Po wygłoszeniu referatów i przemówień uczestnicy sesji dla upamiętnienia zasług S. Żeromskiego w dziedzinie ochrony przyrody uchwalili jednogłośnie nazwać Świętokrzyski Park Narodowy imieniem Pisarza i również Jego imieniem nazwać organizowany Park Krajobrazowy w dolinie rzeki Lubrzanki (tzw. Góry Domowe Żeromskiego). Obydwa uchwalone wnioski zostaną przekazane przez ZG PTL właściwym czynnikom do zatwierdzenia.

Podsumowując obrady sesji prof. dr F. Krzysik stwierdził, że dzięki dużemu nakładowi pracy wszystkich referentów i organizatorów sesja naukowa osiągnęła zamierzone cele. Humanistyczne spojrzenie na zagadnienia przyrodnicze, omówienie różnorodnych wzajemnych związków między duchową działalnością człowieka i otaczającym środowiskiem przyrodniczym okazało się pożyteczne, przyczyniło się do pogłębienia poruszanych na sesji zagadnień, wniosło nowe koncepcje i myśli twórcze, które zostaną wykorzystane w dalszej działalności Towarzystwa. Przewodniczący ZG PTL serdecznie podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do sprawnego i owocnego przebiegu sesji.

W dniu 26 10 1975 r. uczestnicy sesji w ramach konferencji terenowej zwiedzili Ciekoty — miejsce lat dziecińczych i młodzieńczych Stefana Żeromskiego i złożyli tu kwiaty na płycie pamiątkowej poświęconej Pisarzowi. Następnie w Świętej Katarzynie u stóp Łysicy wysłuchali informacji dyrektora Świętokrzyskiego Parku Narodowego — inż. J. Drużyńskiego o aktualnym stanie i zadaniach parku. Z kolei złożyli kwiaty przy pomniku z popiersiem S. Żeromskiego i wysłuchali tu pięk-

nego przemówienia długoletniego gospodarza Puszczy Jodłowej (b. dyrektora Świętokrzyskiego Parku Narodowego) — mgra inż. E. K r z y - s z t o f i k a, który przedstawił zebrany walory krajobrazowe „Gór Domowych” S. Żeromskiego (Radostowa, Klonówka-Kamień) oraz omówił trudne drogi przywracania na nich szaty leśnej. Mówca przedstawił również inicjatywę, trud i poświęcenie tutejszych leśników przy usuwaniu dużych zniszczeń wojennych w samej Puszczy Jodłowej. Obecnie w 110 rocznicę urodzin i 50 rocznicę zgonu S. Żeromskiego można powiedzieć, że pamięci Pisarza szumi zielony, żywy pomnik, z każdym rokiem coraz piękniejszy i wyższy. Po zwiedzeniu drzewostanów na zboczu Łysicy uczestnicy konferencji złożyli następnie kwiaty przy Pomniku Partyzantów Ziemi Kieleckiej w Krajinie-Zagórze. Następnie zwiedzili kolejno: najpiękniejsze i najstarsze w parku drzewostany jodłowo-bukowe na Łysej Górze, gołoborze oraz muzeum przyrodniczo-leśne na Świętym Krzyżu. W sali muzeum odbyła się końcowa, kameralna część konferencji. Przewodniczył tej części prof. dr hab. J. B r a u n — przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Krzyrody w Kielcach, a mgr inż. E. K r y s z t o f i k wygłosił do zebranych końcowy, podsumowujący referat pt. „Znaczenie ogólnospołeczne, naukowe i dydaktyczne Świętokrzyskiego Parku Narodowego”.

Na zakończenie tego doniesienia można dodać, że dokonana sesja naukowa PTL dostarczyła jej uczestnikom oprócz materiałów do przemyśleń i oceny wartości intelektualnych również głębokich przeżyć emocjonalnych. Wielorakie walory przyrodnicze regionu świętokrzyskiego stały się dzięki sesji głębiej poznane i bardziej bliskie. Jak się wydaje można podkreślić, iż piękna Ziemia Świętokrzyska zachowa się we wspomnieniach uczestników sesji taką, jak to wyraził miejscowy poeta Jan G a j z l e r, który jeszcze w 1936 r. napisał między innymi:

*„Na oczach mi się kładzie ta ziemia urocza,
nasyca się modrością wśród zmrużonych powiek,
garbata od gór łysych, leśna i obłoczna,
uśmiecha się jak stary, zamyślony człowiek”.*

Stanisław Czopor

ODZNACZENIA W PTL

Na wniosek ZG PTL zostali odznaczeni Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski zasłużeni członkowie Towarzystwa: mgr inż. Zygmunt T o k a r z, specjalista techniczny do spraw zagospodarowania lasu w byłym Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Przemyślu, obecnie OZLP w Krakowie, przewodniczący Oddziału PTL w Przemyślu od 1969 r. i mgr inż. Adam Tadeusz U r b a ń s k i, specjalista techniczny do spraw zagospodarowania lasu w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Krakowie, wiceprzewodniczący Oddziału PTL w Przemyślu w latach 1962—1968, sekretarz Oddziału PTL w Krakowie od 1969 r.

Aktu dekoracji dokonała w dniu 27.X.1975 r. dr Maria S t a r e c k a, zastępca naczelnika Urzędu Dzielnicowego Kraków-Śródmieście w czasie narady gospodarczej nadleśniczych OZLP w Krakowie.

Bolesław Gonet